

INTERVIUL M.S. REGELUI MIHAI I

Revista Figaro-Magazine, supliment ilustrat al influentului cotidian parizian Le Figaro, a publicat în numărul din 18 Noiembrie 1989 un interviu acordat de Regele Mihai I lui Patrick Wajsman, directorul revistei "Politique internationale" și Nicolette Franck, jurnalistă specializată în problemele românești. În introducerea ziarului scrie că în mijlocul dezghețului general care are loc în această perioadă în Europa Răsăriteană, plutește o banchiză în care se înregistrează înghețul politic cel mai dur: România lui Ceaușescu. După ce enumeră câteva din gravele probleme ale țării, ziarul arată că această agățare a regimului nu este de mirare, explicând cititorilor ceea ce Occidentul trebuia să înțeleagă de mult: "...încă de acum 20 de ani Ceaușescu s'a făcut că iese din situația de satelit, tocmai pentru a nu efectua destalinizarea". După ce arată că "în această Românie în plină agonie economică și culturală, opoziția este hăituită și chiar lichidată fizic", Figaro Magazine conchide că speranța se îndreaptă către străinătate: "la Moscova, unde Gorbaciov suportă din ce în ce mai greu pe tiranozaurul român și în Elveția lângă Geneva, unde trăiește Mihai I al României, Regele care a rezistat lui Hitler înainte de a fi exilat de Stalin" și ziarul se întreabă: "Poate apare o soluție spaniolă? Mihai I ar putea fi Juan Carlos-ul român?" Redăm interviul în întregime:

Figaro Magazine: Majestate cum caracterizați astăzi România lui Ceaușescu
 Regele Mihai I: Economic și cultural, un dezastru absolut. Politic, o tiranie. Ce alți termeni se pot utiliza pentru a defini un regim care, în demența sa, distruge sistematic satele țării și șterge de pe fața pământului centrul istoric al Bucureștiului? Cum să calific un stat ale cărui servicii de securitate numără un agent la circa doisprezece cetățeni? Ce cuvinte se pot întrebuința pentru a descrie o țară în care toate produsele de bază sunt de negăsit, unde chiar și cartofii sunt de multe ori vânduți la bucată, unde laptele praf pentru sugaci se repartizează numai cu rețetă, unde întreruperile de gaze și electricitate sunt zilnice, unde condițiile de igienă și îngrijirea medicală se degradează cu o rapiditate de nedescris, unde cea mai intimă parte a existenței fiecărui cetățean este administrată în întregime de stat? Iată ce a devenit biata mea patrie sub dominația clanului Ceaușescu - clan, care în schimb, trăiește cu cea mai mare nerușinare, în lux, corupție și nepotism.

F.M.: După părerea Dumneavoastră, cum ar trebui să se comporte Occidentul față de statul român?

R.M.: Trebuie pus la index de întreaga comunitate internațională și trebuie denunțată fără încetare specia de "Père Ubu" (eroul comediei burlești a lui A. Jarry, caricatură bufonă a stupidității burgheze și sălbăticiei umane - N. Red.) care este Ceaușescu. Nu pot să dau sfaturi guvernelor occidentale, dar cred că ar fi de dorit să se adopte o politică reală de sancțiuni împotriva Bu-

cureștiului, mai ales boicotându-se mărfurile românești. Trebuie să se înțeleagă bine că, de fapt, cu cât va deveni Ceaușescu un paria al arenei internaționale, cu atât mai mult vor spori speranța și capacitatea de rezistență ale românilor.

F.M.: Chiar, Majestate, poporul român mai are încă putere să reziste?

R.M.: Vă reamintesc că darul de rezistență este una din caracteristicile noastre naționale! Românii s'au opus dintotdeauna dictaturii în general și dictaturii comuniste în special. Această respingere are două motive. Mai întâi compatrioții mei sunt latini, deci persoane naționale; în al doilea rând, reforma agrară din 1920, promișă de bunicul meu și pusă în aplicare de Parlament, a împroprietărit țărani și i-a făcut ostili colectivizării pământurilor lor și naționalizărilor de orice gen. Este adevărat că din 1956, de când Occidentul a lăsat Ungaria la voia întâmplării, românii și-au pierdut puțin din curaj. Dar vă repet, nu depinde decât de Apus ca să li se redea forța de a spera.

F.M.: Nu credeți că actualii conducători europeni ar trebui să-și manifeste solidaritatea cu oprimita Românie, într'un mod mult mai spectaculos decât o fac acum?

R.M.: Aveți perfectă dreptate. De aceea, aș vrea să profit de această ocazie, pentru a transmite Domnului Jacques Chirac, primarul Parisului, apelul următor: "Domnule Primar, de aproape un an numeroase state europene (în Franța, Belgia, Elveția, Marea Britanică, Spania, Danemarca...) adoptă, în semn de solidaritate satele românești distruse de Ceaușescu sau amenințate de el cu demolarea. Dar

Dans la jeep de Patton

Au premier plan, le roi Michel Ier de Roumanie et son épouse. Au second plan, Patrick Wajsman et Nicolette Franck: « L'esprit de résistance, dit le monarque, est l'une de nos spécialités nationales. »

de ce oare Parisul, Orașul Lumină, nu se decide să adopte Bucureștiul, care era numit odinioară, după cum știți, "Micul Paris al Balcanilor"?

Această adoptare simbolică ar arăta lui Ceaușescu că nu poate distruge nepedepsit cartierele istorice ale Capitalei noastre; de asemenea ea ar dovedi României, că sora sa mai mare de gîntă latină, Franța, nu a abandonat-o.

F.M.: Iar față de Uniunea Sovietică ce lanț ar trebui să întrebuințeze liderii lumii libere?

R.M.: Ei ar trebui să ceară ca toate popoarele înlănțuite din Europa - români și toate celelalte - să aibe posibilitatea de autodeterminare. Ceea ce dealtfel, deși se uită de prea multe

ori, era prevăzut în acordurile de la Yalta. Faptul că Stalin le-a călcat în picioare, nu trebuie să producă amnezie apusenilor!

F.M.: Aveți impresia că ceea ce se petrec acum în spatele Cortinei de Fier, pot aduce speranțe și pentru România?

R.M.: Pe o perioadă ceva mai îndelungată, fără îndoială, dar pe termen scurt, dictatura lui Ceaușescu este mult prea zdrobitoare, ca să ne permită un optimism exagerat...

F.M.: După părerea Dumneavoastră, Gorbaciov poate să-l influențeze pe Ceaușescu?

R.M.: Dacă regimul din România era ceva mai "prezentabil", Gorbaciov cu siguranță ar fi fost foarte mulțumit; dar nu cred că se

va hotărî să exercite nici cea mai mică presiune asupra Bucureștiului. Vă reamintesc că România este una din principalele furnizoare de alimente ale

Uniunii Sovietice; ca este o adevărată colonie, exploatată de sovietici: atâta timp cât perestroika nu va produce rezultate pe plan economic, carnea, fructe, legumele, pe care Ceaușescu le smulge de la gura românilor, îi rămân indispensabile lui Gorbaciov. Pentru ce deci, în aceste condiții, stăpânul de la Kremlin și-ar asuma riscul unei crize cu Bucureștiul?

F.M.: Să ne imaginăm că România se debarasează de tiranul ei și redevine liberă. Ce veți face Dumneavoastră?

R.M.: Mă voi reîntoarce în Patrie și voi repune imediat în viață Constituția din 1923

Uniunii Sovietice; ca este o adevărată colonie, exploatată de sovietici: atâta timp cât perestroika nu va produce rezultate pe plan economic, carnea, fructe, legumele, pe care Ceaușescu le smulge de la gura românilor, îi rămân indispensabile lui Gorbaciov. Pentru ce deci, în aceste condiții, stăpânul de la Kremlin și-ar asuma riscul unei crize cu Bucureștiul?

F.M.: Să ne imaginăm că România se debarasează de tiranul ei și redevine liberă. Ce veți face Dumneavoastră?

R.M.: Mă voi reîntoarce în Patrie și voi repune imediat în vigoare Constituția din 1923, care garantează toate libertățile democratice.

F.M.: Vă vedeți în rolul de Monarh constituțional, un fel de "Juan Carlos român"?

R.M.: Situațiile sunt diferite; dar răspunsul meu este: Da. M-am opus dictaturii naziste și apoi dictaturii comuniste: cunosc prețul libertății.

F.M.: Românii nu v'au dat uitării?

R.M.: Sincer nu cred. Primește pe căi ocolite numeroase mesaje de simpatie din partea compatrioților mei români: toate vorbesc despre fidelitatea lor. În Noiembrie 1987 muncitorii răsculați la Brașov au scris chiar pe ziduri: "Mihai reîntoarce-te! Salvează-ne!". De curând Profesoara Doinea Cornea - pe care Ceaușescu o persecută - a transmis prescii occidentale un mesaj în care se putea citi: "Sper ca Majestatea Sa să poată salva astăzi România, cum a făcut-o în 1944". Între români și mine, există legături de familie.

F.M.: Dacă ați reveni la pu-

tere, ce sistem economic ați favoriza?

R.M.: O reîntoarce la economia de piață, dar care să țină cont de imperativele sociale. Aș sugera o deznationalizare a industriilor rentabile, iar marile servicii publice să rămână în mâinile statului.

F.M.: După Conferința de la Yalta, Uniunea Sovietică v'a impus un guvern comunist condus de Petru Groza. Și după ce s'au introdus bine, acești comuniști v'au obligat să abdicăți în Decembrie 1947. După trecerea atâtor ani, Majestate, cum judecați acele evenimente?

R.M.: S'a aplicat celebra "tactică a șalamului": la noi, ca pretutindeni comuniștii au smuls puterea felie cu felie! Cât despre conducătorii sovietici, ei au dovedit aceeași decizie brutală: îl revăd încă pe Vișinschi, care în Martie 1945 intra în biroul meu pentru a mă avertiza că Groza era singura persoană care se bucura de încrederea Kremlinului și că, prin urmare eu trebuia să mă supun. Pentru a încerca să mă "descumpănescă" a bătut și cu pumnul în masă; apoi a ieșit trântind ușa atât de violent, încât o parte a zidului s'a crăpat! Îl revăd în minte și pe Groza, mai târziu, la sfârșitul lui '47, care venise pentru a mă pune să semnez actul de abdicare: în timp ce mă privea, se juca fără încetare cu pistolul! Toate aceste relații erau ex-

Continuare din pag.a 3-a

trem de amicale, după cum vedeți...

F.M.: Dece, până la urmă, ați cedat amenințărilor, Majestate?

R.M.: Pentru că atunci comuniștii mi-au spus: "dacă nu vă supuneți, vom executa în această noapte pe cei o mie de studenți pe care i-am arestat în timpul manifestațiilor de sprijinire a Monarhiei". Ce ați fi făcut în locul meu?

F.M.: Pentru ce în 1946, Stalîn v'a conferit Ordinul Victoriei?

R.M.: Presupun că pentru a-mi da mită: în judecata lui era probabil, un fel de "bacșiș regal" merit să-mi cumpere docilitatea. Din punctul acesta de vedere a cheltuit de pomană!

F.M.: Dacă ar trebui să păstrăm numai o secvență din acea perioadă, care ar fi?

R.M.: În ziua plecării mele în exil, ne aflam toți în reședința de vară de la Sinaia. Comuniștii o urmăreau pe mama, pas cu pas, pentru a fi siguri că nu va lua ceva, nici măcar o scrumieră! Pe urmă am sosit la gară. Soldații făceau o stranie gardă de onoare: erau obligați să se uite la un zid pentru a evita să-și încrucișeze privirile cu ale mele. În momentul în care m'am urcat în tren, unul dintre acești soldați a încalcat consemnul și s'a întors spre mine; i-am văzut fața: plângea ca un

copil. Aceasta este imaginea care mi-a rămas în minte, de patru zeci și doi de ani.

F.M.: Cum se recalifică un rege în exil?

R.M.: Ne-am instalat mai întâi în Anglia, timp de trei ani și jumătate. Acolo aveam o mică fermă. Creșteam găini și produceam trufandale pe care soția mea și cu mine le vindeam direct, mergând din ușă în ușă. Exact atunci când treaba începuse să renteze, americanii mi-au propus să lucrez pentru ei: deci m-am instalat în Elveția și am devenit pilot de încercare pentru o firmă americană care producea instrumente pentru zborul fără vizibilitate. Apoi, când această societate și-a încetat activitatea, mi s'a propus să devin agent de schimb. Pentru a supraviețui, a trebuit să practic această meserie timp de mulți ani.

F.M.: Și în concluzie?

R.M.: Aș vrea să repet simplu că întreaga noastră cultură stă sub influența culturii franceze. Începând din 1848, oamenii noștri de elită s'au format de cele mai multe ori în Franța. Prin urmare, îi revine Franței mai întâi, rolul să atragă atenția omenirii asupra soartei tragice a poporului român. Cum poate suporta Franța că, la mai puțin de trei ore de zbor de Paris, un popor care își ține ochii îndreptați numai către ea, dispare pe nesimțite din Istorie?